

برای دانشجویان پزشکی، رشته‌های وابسته علوم پزشکی و
بیولوژی انسانی

(ویراست ششم)

۲۰۸۳۲۷۱

جنین‌شناسی پزشکی

تألیف

دکتر جعفر سلیمانی راد

استاد بافت‌شناسی و جنین‌شناسی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

دکتر لیلا روشنگر

دانشیار بافت‌شناسی و جنین‌شناسی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

جنین شناسی پزشکی

برای دانشجویان پزشکی، رشته های وابسته علوم پزشکی و بیولوژی انسانی

تألیف: دکتر جعفر سلیمانی راد
استاد دانشگاه علوم پزشکی تبریز

دکتر لیلا روشنگر
دانشیار دانشگاه علوم پزشکی تبریز

ویراست ششم

نام کتاب: جنین شناسی پزشکی
نویسنده: دکتر جعفر سلیمانی راد، با همکاری قاضی جهانی
ویراسته: دکتر لیلا روشنگر - لیلا قلی زاده
طراحی داخلی و صفحه بندی: حسن روشنایی
لیتوگرافی و چاپ: چاپخانه های: اندیشه برتر
شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه
نوبت چاپ: نخست، ۱۳۹۶
قیمت: ۹۹۰۰۰۰ ریال
شابک: ۹۶۴-۱۵۰-۳۵۹-۰-۰

چشم ها را باید شست، جور دیگر باید دید

follow us with: golbanpub

دفتر مرکزی و فروشگاه: مقابل دانشگاه تهران، خیابان ۱۲ فروردین، نشانی شهیدای ژاندارمری، پلاک ۱۱۶. طبقه سوم، تلفن: ۵۴۷۱۹ (۰۲۱)

سرشناسه	:	سلیمانی‌راد، جعفر، ۳۳۰ -
عنوان و نام پدیدآور	:	جنین‌شناسی پزشکی ... / تالیف جعفر سلیمانی‌راد، لیلا روشنگر.
وضعیت ویراست	:	ویراست ۶.
مشخصات نشر	:	تهران: گلبان نشر تبریز: قاضی جهانی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	:	۳۲۸ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک	:	978-964-150-359-0
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	رویان‌شناسی انسانی
موضوع	:	Embryology, Human
موضوع	:	ناهنجاری اندام‌ها
موضوع	:	Abnormalities, Human
شناسه افزوده	:	روشنگر، لیلا، ۱۳۵۰ -
رده بندی کنگره	:	QM۶۰۱
رده بندی دیویی	:	۶۱۳/۶۴
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۸۳۳۶۰۷

مقدمه چاپ ششم

جاذبه برای فراگیری جنین‌شناسی از کنجکاوی‌های انسان برای پی بردن به نحوه تکامل فرد نشأت می‌گیرد. علاوه بر این، لزوم درک عمیق و با منطق علمی از ساختمان بدن، اطلاع از چگونگی پیدایش واریاسیون‌ها و اتیولوژی نقص‌های مادرزادی از عوامل مهم دیگری هستند که مشوق دانشجویان برای یادگیری جنین‌شناسی می‌باشند.

ویژگی و پیچیدگی تدریس جنین‌شناسی این است که در درس جنین‌شناسی سعی می‌شود رشد و تکامل سه بعدی جنین با کمک تصاویر دوبعدی بیان شود. بنابراین ضمن بازنگری کتاب و گنجاندن یافته‌های علمی جدید، سعی شده است که پیچیدگی‌های درس جنین‌شناسی با افزودن تصاویر رنگی و کیفی کاهش یابد.

برای رسیدن به اهداف فوق، چاپ ششم کتاب جنین‌شناسی نیز به انتشارات گلبان واگذار گردید که بهره‌گیری از تجارب و وقتهای محترمانه انتشارات گلبان امکان چاپ کتاب با کیفیتی عالی را فراهم خواهد کرد.

در خاتمه بر خود وظیفه می‌دانم از همکاران و همسر که محیطی امن برای انجام بازنگری را فراهم آورد صمیمانه تشکر نمایم.

جعفر سلیمانی راد

فهرست مطالب

فصل اول:	
مقدمه و تاریخچه.....	۱۱
فصل دوم:	
گامتوزن و ساختمان دستگاههای تناسلی نر و ماده.....	۱۵
فصل سوم:	
تأاح و اولین هفتهٔ تکامل.....	۳۱
فصل چهارم:	
دومین هفتهٔ تکامل - تشکیل دیسک رویانی دولایه.....	۴۵
فصل پنجم:	
سومین هفتهٔ تکامل - تشکیل دیسک رویانی سه‌لایه.....	۵۱
فصل ششم:	
چهارمین تا هشتمین هفتهٔ تکامل - دورهٔ رویانی.....	۷۱
فصل هفتم:	
دوران جنینی.....	۸۱
فصل هشتم:	
جفت و پرده‌های جنینی.....	۹۱
فصل نهم:	
ناهنجاریهای مادرزادی.....	۱۱۱
فصل دهم:	
عوامل دخیل در ارگانوتزن، تکامل قوسهای حلقی و تکامل صورت.....	۱۳۱
فصل یازدهم:	
تشکیل حفرات بدن، دیافراگم و پرده‌های سروزی.....	۱۶۳

فصل دوازدهم:

۱۷۳ ..... تکامل دستگاه تنفسی

فصل سیزدهم:

۱۸۱ ..... تکامل دستگاه گوارش

فصل چهاردهم:

۲۰۳ ..... تکامل دستگاه ادراری و تناسلی

فصل پانزدهم:

۲۳۱ ..... تکامل دستگاه قلبی - عروقی

فصل شانزدهم:

۲۶۵ ..... تکامل دستگاه اسکلتی - عضلانی

فصل هفدهم:

۲۸۳ ..... تکامل سیستم عصبی

فصل هیجدهم:

۳۰۹ ..... تکامل چشم و گوش

فصل نوزدهم:

۳۲۱ ..... پوست و ضامائم آن